

2020. január

100. szám

Nagyszékelyi Hírmondó

Kerek történet

2009-ben Várkonyi Zoltán, Nagyszékely akkori polgármestere egy helyi periodika szerkesztésével bízta meg (Szekeresné) Mireider Bettit. Decemberben az alábbi sorokkal indult a Nagyszékelyi Hírmondó: „Tisztelt olvasóink, kedves nagyszékelyi lakók! Többszöri próbálkozásra most újraindul a Nagyszékelyi Hírmondó havonta megjelenő „újság”, mely reméljük, hogy mindenki számára tartogat majd hasznos és érdekes információt. Szívesen várjuk ötleteiket, hozzászólásaikat, melyek az újság javára válhatnak. Bízunk benne, hogy kitartó munkánkkal és az Önök ötleteivel a Nagyszékelyi Hírmondó sokáig fennmarad. Kívánunk mindenkinek kellemes olvasást és hasznos időtöltést.”

Valóban „sokáig fennmaradt”, hiszen 2019 decemberében tízéves lett az újság. Egy hónappal később pedig elérkeztünk a **100. számhoz**. Tehát a Hírmondó tortáján jelenleg tíz gyertya van, viszont kerekben száz szeletből áll! Hogy ez alatt a tíz év alatt ki mindenki működött közre, azt bajos lenne hibátlanul felsorolni, de készültek beszámolók a testületi ülésekről, iskoláról, óvodáról; riportok régi és új lakókról; kaptunk recepteket, életmódbeli tanácsokat, meghívókat, programajánlókat; olvashattunk múltbéli történetekről, gyógyönyvényekről, kalendáriumról; megszólalhattak magánemberek és civil szervezetek. Lehetett küldeni szeretteinknek jókívánságokat és köszöntéseket is a lap hasábjain.

Mindezekre természetesen ezután is lesz lehetőség. A továbbiakban is várjuk észrevételeiket, megosztani kívánt gondolataikat e-mailben, vagy az önkormányzatnál elhelyezett „Hírmondó” feliratú dobozban. Lapzárta minden hónap 15-én van.

További lelkesedést kíván az olvasóknak a következő 100 számhoz is a lap valamennyi egykori és jelenlegi készítője nevében: *Arany Beáta Virág*.

Tisztelt Nagyszékelyi Lakosok!

A vízmérőelfagyások leggyakrabban a kellő gondosság, illetve a szakszerűség hiánya miatt következnek be. Sajnos gyakran nem fordítanak kellő figyelmet a vízmérő akna megfelelő szigetelésére, pedig néhány egyszerű lépéssel jelentős anyagi károk előzhetőek meg.

A vízmérőelfagyás megelőzése érdekében javasoljuk, hogy Ön is gondoskodjon az alábbiakról:

- A vízmérőakna belső felületét megfelelő szigeteléssel javasoljuk ellátni. A szigetelés az akna mennyezetére és az oldalfalakra is javasolt, az aljzatot azonban hagyjuk szabadon. A szigetelőanyag tekintetében fontos, hogy nedvesség hatására ne veszítsen szigetelőképességéből. Alkalmazható például hungarocell, alkalmatlan a rongy és a papír.

- A lebúvónyílást záró aknafedlap illeszkedését, megfelelő zárását ellenőrizni kell. Nem lehetnek hézagok, melyeken a kinti hideg levegő az aknába áramolhat. Az aknafedlapot szintén hőszigetelő anyaggal javasoljuk ellátni.

Idényes felhasználók esetében ezen kívül fontos teendők:

- Az esetleges vízfolyások megelőzése érdekében javasoljuk, hogy nyaralók esetén a téli időszakra a házi vezetékhálózaton elhelyezett víztelenítő szerelvények segítségével víztelenítsen, majd biztonsági megoldásként a vízmérő előtti, közterület felé eső csapot is zárja el! A víztelenítést követően a vízmérő áramlásjelző kerekének mozdulatlan állapotban kell lennie, és egyetlen ponton sem folyhat a víz a vezetékből. Amennyiben nem rendelkezik kellő szakismerettel, célszerű szakembert megbízni e feladat elvégzésével.

- Javasoljuk továbbá a télen nem használt ingatlanok rendszeres időközönként történő ellenőrzését, vagy megbízott útján való ellenőrztetését az esetlegesen bekövetkező meghibásodások mielőbbi észlelése érdekében.

Az 58/2013. (II.27.) kormányrendelet értelmében **az elfagyást megelőző intézkedések elmulasztásából adódó költségek** (vízmérő javítása, pótlása, szerelése, hitelesítése) **a felhasználót terhelik**. A károk – a szolgáltatás helyreállítását és az elfolyt vízmennyiséget tekintve – több tízezer, akár több százezer forintos nagyságrendűek is lehetnek.

Kérem, hogy a károk elkerülése érdekében szükséges intézkedéseket Ön is tegye meg!

Klubecz Istvánné polgármester

Kerek évfordulók 2020-ban

500 évvel ezelőtt történt, hogy *Magellán* – Föld körüli útja során – elérte a Csendes óceánt, miután áthajózott a később róla elnevezett szoroson. Bizonyítást nyert, hogy létezik egybefüggő világtenger, s ezzel összefüggésben, hogy a Föld gömbölyű. Szintén 1520-ban (37 évesen) halt meg *Raffaello Santi* olasz festő és építész, a reneszánsz egyik kiemelkedő alakja.

400 éve született *Zrínyi Miklós* hadvezér, költő.

300 éve született *Karl Friedrich Hieronymus Freiherr von Münchhausen*, német katonatiszt. A való életben is kiváló elbeszélőtehetséggel megáldott obszitos a róla szóló képtelen történetek főhőseként vonult be az irodalomba.

250 éve született *Ludwig van Beethoven*, német zeneszerző.

200 évvel ezelőtt *Fabian Gottlieb von Bellingshausen* látta meg először az *Antarktisz* partjait. Ugyancsak 1820-ban indult első menetrendszerinti útjára az első magyar dunai gőzhajó, a *Bernhard Antal* pécsi hajóépítő által készített *Carolina*. Ugyanazon év novemberében jelenik meg *Katona József Bánk bánjának* első könyvkiadása. 1820-ban hunyt el *Tessedik Sámuel* lelkész, pedagógus, pedagógiai és gazdasági szakíró. 200 éve született *Hunfalvy János*, a magyar tudományos földrajz megalapítója, és *Klapka György* honvédtábornok.

100 évvel ezelőtt, 1920 januárjában lépett hatályba az első világháborút lezáró versailles-i békeszerződés. Az antant hatalmak az év júniusában, Trianonban írták alá Magyarországgal a békediktátumot. A szerződés többek között meghatározta Magyarország új határait, azokon túlra kényszerítve lakosságának közel kétharmadát, köztük 3,3 millió magyar nemzetiségűt. Az ország területének több mint kétharmada lett elcsatolva.

1920-ban hunyt el *Szinyei Merse Pál* és *Benczúr Gyula* festőművész, valamint *Kőrösfői-Kriesch Aladár* festő, szobrász és iparművész, a szecesszió képviselője. Idén lenne száz éves *Federico Fellini* olasz filmrendező.

1970-ről ezúttal a könnyűzene kapcsán emlékezünk meg: **50** éve hunyt el *Jimmy Hendrix*, *Janis Joplin*, valamint ekkor oszlott fel a *Beatles*. Ugyanabban az évben alakult meg a *Queen*, valamint az *ABBA* együttes.

Nagyszékelyi értékleltár, avagy anyakönyvi hírek 2019-ből

2019-ben születtek: Fésűs Vivien, Nyéki Becse, Nagy Elizabet, Uzsák Henrietta, Szabó Lehel József.

Elhunytak: Végh Ferencné Knoch Annamária, Kósa Jánosné Pásztor Annamária, Jankó Jánosné, Pataki Henrik, Kiss Lajosné, Kovács Sándor, Pere Sándor, Hermann János, ifj. Lukács Gábor, Lukács Gáborné, Nagy Ernő, Várkonyi Henrikné.

Házasságot kötöttek: Szekeres Bianka és Gáspár József, Vargha Zsuzsanna és Donáth Benedek, Papp Szilvia és Kalocsa Rudolf, Hargita Anikó és Bata Tamás.

Óvodai hírek

Közel 38 év munkaviszony után, 2019 decemberében *Pere Sándorné* dajka megromlott egészségi állapotára tekintettel nyugdíjba vonult. A dajkai teendőket a továbbiakban *Varga Istvánné (Margó)* látja el a nagyszékelyi óvodában.

Erzsi néninek ezúton is kívánunk tartalmas, aktív nyugdíjas éveket, jó egészséget és sok pihenést! Margónak pedig azt kívánjuk, hogy lelje örömét munkájában!

Decemberben óvodánk egy magánóvoda önzetlen felajánlásának köszönhetően rengeteg új játékkal és hasznos használati cikkel gazdagodott. Kaptunk egy komplett babakonyhát, rengeteg mese- és szakkönyvet, fejlesztő játékokat, tornaszőnyeget és egyéb mozgásfejlesztő eszközöket, törölközőket, poharakat, kancsókat, irodaszereket, és sorolhatnám hosszasan a sok hasznos holmit. Mindezek Nagyszékelybe szállítását az Önkormányzat segítette a falugondnoki autó rendelkezésünkre bocsájtásával.

Az anonim felajánlónak az újság hasábjain keresztül is szeretnénk köszönetünket kifejezni!

Lukácsné Hildebrand Erzsébet

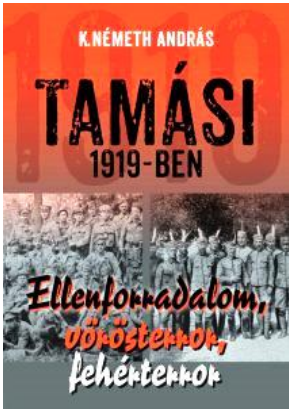
NYITOTT OLDAL

Győztesek és vesztesek

„A történelmet a győztesek írják.” A Winston Churchillnek tulajdonított szállóige mély igazságát a rendszerváltás előtt iskolázott nemzedékek egy életre megtapasztalták. A csak nagy ritkán, halk és komoly szavakkal felszínre tört családi emlékezet köszönő viszonyban sem volt a tankönyveink lapjairól harsogó szólamokkal.

Azután eljött az utcanévek és emléktáblák lecserélésének ideje. Ez utóbbiból kisebb oknyomozó riport bontakozik ki K. Németh András 2019. december 18-án a Tamási Könyvtárban bemutatott könyvében. Már a szerzővel folytatott beszélgetésből sejteni lehetett, hogy a **Tamási 1919-ben** című kötet az indulatokkal teli, könnyes, sőt véres időszakot az elképzelhető legalaposabb igényességgel dolgozza föl. A nevek (áldozatok vagy tettesek), időpontok és helyszínek sokasága merő adathalmazból tragikus események logikus rendszerévé és a nem is oly távoli múlt homályából kibukkanó arcokká válik. A kisváros jól ismert, ma is felkereshető tereire, utcáira, épületeire egy történelmi dráma színpadjaként tekinthet az olvasó: – szervezkedések, nagygyűlések, fegyveres összecsapások, kivégzések helyszínei... A környezet kistelepüléseire, így Nagyszékelyre is kitekintő munka lebilincselő. A szerző kimondva is ítéletmentesen mutatja be a tényeket; a tanulságot, illetve a „kérdés megítélését az Olvasóra bízva”. Az olvasó meg – élve a lehetőséggel – levonja a végső tanulságot: ennek a történetnek győztesei nem, csak vesztesei voltak.

Papp István Gergely

Miért január 1-je az új év kezdete?

„Egyszer volt, hol nem volt, réges-régen volt egyszer...”

A legtöbb mese így kezdődik. Nem véletlenül, minthogy nincsenek véletlenek.

A mesék ilyenén való elindítására van – nem is olyan bonyolult – magyarázat. Látni való, hogy az emberiség történelme különböző embercsoportok konfliktusai mentén alakul. Bár nem kéne ennek feltétlenül így lennie, egyelőre ezt tényként foghatjuk fel. Így aztán általában a különböző elveket valló és/vagy különböző etnikumú embercsoportok összecsapnak, és az egyre kevesebb háborús moralitást követő harcok után lesz egy győztes, és lesz egy vesztes. Az már csak „természetes”, hogy a győztes mindent magának igyekszik megszerezni, kevésbé avagy nagyon erőszakosan: a legyőzött csoport vagyonát, élete feletti jogot, ha éppen ki nem irtja indulásból. És a történelmét is. A legyőzöttek múlt-tudásának elvétele leginkább azért fontos, hogy a győző legitimálja minden cselekedetét, amit addig elkövetett, és amit elkövetni szándékozik. (Az utóbbi időkben ezt a jelenséget meg is énekeltek: „a múltat végképp eltörölni” formájában, úgyhogy mindenkinek ismerős lehet.)

Ezek a jelenségek olykor kis törzsek közt zajlottak, de volt, hogy egész világberendezkedések és birodalmak dőltek romba mindenestül, hogy aztán előlről kezdődjön minden. Egy-egy ilyen „új” hatalom mindig a nagy centrumokban rendezkedik be leghamarabb, úgymint templomrendszerekben vagy nagy városokban. Ilyenkor aki teheti a legyőzöttek közül, elmenekül a perifériákra (határok, mezsgyék közelébe, kisebb településekre – mint például Nagyszékely). Ott aztán továbbviszi saját kultúráját, ha mégoly gyengített vagy titkosított formában is. A jelképeit belefáragja, -szövi, -hímezi, -kovácsolja, -agyagozza stb. a mindennapi tárgyaiba. És mesél...

Ezért van az, hogy amit a múlt században népi kultúrának neveztek, valójában hajdanvolt nagy kultúrák nyomai. Például a „Szép Cerceruska” című magyar népmese.

Gyerekkoromban furcsállottam ezt a nevet, mert még csak hasonlót sem hallottam a környezetemben.

Nemrégiben azonban olvastam a mezopotám kultúráról, a lehetséges világképükről, az írásukról és a pecséthengerekről. Elmondható, hogy az emberiség történelmének nagyobb részében a csillagképek ismerete és az ezekhez való viszonyulás határozta meg a lelki-szellemi életet, ugyanis ez elengedhetetlen volt a mindennapi élet lebonyolításában – is. (A vallások, ideológiák és izmusok kora viszonylag rövid időszak.) A gyerekeket mindegyre úgy tanították, hogy megszemélyesítették az égbolt szereplőit, és mozgásaikat történetbe foglalták. A fennmaradt pecséthengerek sok ilyen mesét ábrázolnak és kisebb, évköri történeteket, de a nagyobb, kozmikus méretű „égi” eseményekről is számot adnak.

Az egyik történet szerint Circirka Anna szárnyas kutyája által kísérve férjhez ment Orionhoz. Amikor elhelyezkedett újdonsült férje mellett a trónon, akkor Új idő kezdődött, ez volt az az időpont, amit mai fogalmakkal január 1-je 0 óra 0 perccel jelölünk meg. Ez a csillagtörténet lelhető fel a szép Cerceruskában, akit a vadászó király talál meg vagy kutya, vagy őz társaságában. Mind Circirka Anna, mind a szárnyas kutya, mind Orion égitesteket, illetve ezek csoportját jelenti.

Az én közegemben nekünk még csak népmesét meséltek. És legalább annyiszor fejezték úgy be a mesét, hogy „itt a vége, fuss el véle”, mint azzal, hogy „úgy igaz, ahogy a mesében”.

Gyergyói Noémi

Falukarácsony

December 20-án a délutáni-esti órákban újra összegyűlt a falu apraja és nagyja, hogy gyönyörködhessen az előbbieik karácsonyi fellépésében. Ezúton is köszönjük nekik és segítőknek a műsort, valamint hogy az ünnep előtti heteket a felkészülésre szánták!

Nyolcvanöt és fél deci

Éppen kettő éve merült fel a Magyar Vöröskereszt nagyszékelyi szervezetének gyűlésén, hogy érdemes lenne újra helyben történő véradást szervezni, hiszen erre évekkel korábban is volt lehetőség. A 2018 szeptemberére tervezett véradás sajnos elmaradt, és érezhető volt a Vöröskereszt részéről egyfajta bizalmatlanság: nem hisznek abban, hogy a 420 lelket számoló Nagyszékelyben annyi ember eljönne vért adni, amennyiért érdemes kivonulnia ide a mobil véradó állomásnak. A valóság végül rácsáfolt erre a feltételezésre.

Decemberben keresett meg minket újra Kovács Mónika, a Magyar Vöröskereszt Tamási városi szervezetének munkatársa azzal, hogy társulhatunk a január 2-án Pincehelyen tartandó véradáshoz: akár saját helyszínnel, akár úgy, hogy beutaztatják Pincehelyre az önkénteseket. Hogy helyben adhassunk vért, 15 jelentkezőt kellett biztosítani. Ami – be kell látni – nem egyszerű feladat, hiszen januárban bármikor leterítheti az embert egy légúti betegség, és bármi más is közbejöhét, ígéret ide vagy oda. Mint utóbb kiderült, aggodalomra nem volt ok: a 26 megjelent emberből 21-et regisztráltak, akik közül 19-en adhattak vért.

Az Országos Vérellátó Szolgálat adatai szerint Magyarországon a véradói hajlandóság nem függ iskolázottságtól, viszont a falvakban erősebb, mint a városokban, és egyre jobban megfigyelhető a fiatalok körében. És bár a nőket véljük empatikusabbnak, a véradók kétharmada mégis férfi. Nagyszékely ez utóbbi tekintetben nem hódolt be az országos statisztikának: a huszonhat vért adni szándékozóból tizenhét volt nő, és csupán kilenc férfi.

A mi régióinkban levett vér a pécsi feldolgozócentrumba kerül, ahol szétválasztják három alkotóelemére, vagyis vörösvérsejt-, trombocita- és plazmakészítményekre. A laboratóriumban természetesen azt is megvizsgálják, hogy nincsenek-e transzfúzió szempontjából kockázatos tényezők a vérben. Amennyiben az eredmények rendben vannak, akkor adható ki a vér betegellátásra. Amikor ez megtörténik, a véradó (ha megadta a telefonszámát) tájékoztató sms-t kap arról, hogy a vérét felhasználták.

Bármennyire fejlődik is a tudomány és a gyógyszeripar, a folyamatos véradás nélkülözhetetlen; hiszen számos betegség és vérvesztéssel járó eset nem kezelhető emberi vér felhasználása nélkül. Akinek családtagja esett már át műtéten, az talán jobban átérzi az önkéntesség e formájának szükségességét.

A nagyszékelyi művelődési házban megtartott évnyitó véradásból szeretnénk hagyományt teremteni. Egy év múlva ugyanígy várjuk az 50 kiló feletti és 65 év alatti, segítő szándékú embereket!

Négy és fél decivel járult hozzá a címben foglaltakhoz: *Arany Beáta*

Februári éjszakák a kultúrházban

Kettő egészestés programmal is jelentkezik februárban a nagyszékelyi művelődési ház. A kultúrházak éjjel-nappal program keretében 14-15-én, pénteken és szombaton várjuk az érdeklődőket játékokra, táncrea, előadásra, vetítésre. Részletek a hamarosan megjelenő plakátokon olvashatóak majd.

Február 22-én farsangi mulatság és bál lesz! Ezúttal a tolnanémedi pajtászínházat szeretnénk elhívni színdarabjuk bemutatására, majd jelmezes felvonulásra várjuk a vállalkozó kedvűeket. (A 100 Ft-os turkáló rengeteg jelmezalapanyaggal rendelkezik!) Lesz természetesen fánkevessel kapcsolatos verseny és tombola is. Felajánlásra szánt tombolatárgyakat a polgármesteri hivatalban várunk szeretettel. A báli zenét ezúttal Cirmos Kormos Gábor fogja szolgáltatni. Belépő: 700 Ft.

Mindenkit szeretettel vár: *Nagyszékely Községi Önkormányzat*

Az újságot kiadja Nagyszékely Község Önkormányzata • 7085 Nagyszékely, Tánicsics u. 11. Tel.: 74/408-393

Az újság interneten is elérhető a www.nagyszekely.hu honlapon.

Az újság létrejöttét segítette: Arany Beáta Virág, Klubez Istvánné és az Önkormányzat dolgozói.

Korrektúra: Bori Tamás